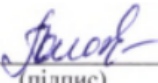

 МАУП	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ	
Кафедра: Управління персоналом, економіки праці та публічного управління	
Затверджую: Заступник директора з науково-педагогічної роботи	Схвалено на засіданні кафедри <u>Управління персоналом, економіки праці та публічного управління</u> (назва кафедри)
 (підпис) Положенцева К. Л.	Протокол № <u>7</u> від <u>28.02</u> 2024 р.
(П.І.Б.)	Завідувач кафедри (підпис)
« <u>05</u> » « <u>03</u> » 2024 р.	Попова Г.Ю. (П. І. Б.)

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З ДИСЦИПЛІНИ «Мікроекономіка»

Статус дисципліни: **обов'язкова дисципліна загальної підготовки**
 Галузь знань: **07 Управління та адміністрування**
 Спеціальність: **073 Менеджмент**
 Освітня програма: **«Менеджмент»**
 Спеціалізація: -

Форма навчання: **денна; Курс: 2 (бакалавр); Семестр: 3**
 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин 4/120 за навчальним планом від 31.03.2023 р.
 лекції (Л) **34**
 семінарські заняття (СЗ)
 практичні заняття (ПЗ) **18**
 індивідуально-консультативна робота (ІКР)
 самостійна робота здобувачів (СРС) **68**

Розробник (-и) робочої навчальної програми навчальної дисципліни:

Маклюк О.В., старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Викладач:

Маклюк О.В., старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Робочу навчальну програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління протокол №7 від 28.02.2024 р.

Завідувач кафедри Попова Г.Ю.
(підпис)

Робочу навчальну програму погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми «Менеджмент»
28 02_ 2024_ р.

Гарант (керівник) освітньої програми Положенцева К.Л.
(підпис)

Рекомендовано науково-методичною радою Північноукраїнського інституту імені Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 7 від 5 березня 2024 р.)

Голова науково-методичної ради Положенцева К.Л.
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4 Загальна кількість годин: 120	Лекції	
	34	6
	Семінарські заняття:	
	18	4
	Самостійна робота:	
	68	110
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є поведінка і механізм прийняття рішень окремими економічними мікросистемами, які прагнуть досягти поставлених цілей..

Мета дисципліни: сформувати ринково-орієнтований економічний світогляд учасника суспільного виробництва, здатного до самостійної підприємницької діяльності в умовах динамічної ринкової кон'юнктури; допомогти йому оволодіти універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів та наявності альтернативних варіантів їх використання.

Основні завдання:

- дати знання базових положень мікроекономічної теорії;
- сформувати навички використання інструментарію мікроекономічного аналізу;
- підготувати здобувачів до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії;
- виховати у здобувачів відповідальність за вірогідність і порівнянність, уміння організувати роботу відповідно до принципів наукової організації праці;
- сформувати уміння планувати дослідження, організувати збирання, обробку й аналіз економічної інформації, робити узагальнення й висновки, готувати пропозиції для прийняття рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути такі відповідні компетентностям дескриптори НРК (за 6-м рівнем, бакалаврським):

1. Знання:

ЗН1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;

ЗН2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності.

2. Уміння:

УМ1 Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

3. Комунікація:

К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

3. Програмні компетентності та результати, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність:

ІК1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;

ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4 Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

Програмні результати навчання:

ПРН 3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;

ПРН 4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 7 Виявляти навички організаційного проектування;

ПРН 10 Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;

ПРН 11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;

ПРН 17 Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем Курс 2 Семестр 3 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин у семестрі 4/120	Розподіл годин між видами робіт				Примітка
		Лекції	Практичні та семінарські	Самостійна робота	Форма контролю	
Змістовий модуль I Мікроекономіка як наука. Теорія домогосподарства						
1.	Предмет і метод мікроекономіки	2	1	4	У,Т	
2.	Теорія граничної корисності і поведінки споживача	2	1	4	У, Т	
3.	Ординалістська теорія поведінки споживача	2	1	4	СР, Т	
4.	Аналіз поведінки споживача	2	1	4	Т	
5.	Попит, пропозиція, їх взаємовідношення	2	1	4	У,Т	МК
Змістовий модуль II Теорія поведінки виробника						
6.	Мікроекономічна модель підприємства	2	2	4	У,Т	
7.	Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	2	2	6	У, СР	
8.	Витрати виробництва	2	1	6	У	МК
Змістовий модуль III Основні типи ринків та їх						
9.	Ринок досконалої конкуренції	4	1	4	У, Т	
10.	Монопольний ринок	2	1	6	У,Т	
11.	Олігополія та монополістична конкуренція	2	1	6	У,Т	
12.	Ринок факторів виробництва.	2	1	4	СР	МК
Змістовий модуль IV. Ринкова рівновага та інституційні аспекти ринкового господарства						
13.	Загальна рівновага та економіка добробуту	4	2	6	У, Т	
14.	Інституціональні аспекти ринкового господарства	4	2	6	СР	МК ПК
Всього – 120 год		34	18	68		

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт				Примітка
		Лекції	Практичні та семінарські	Самостійна робота	Форма контролю	
Курс 2 Семестр 3 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин у семестрі 4/120						
Змістовий модуль I Мікроекономіка як наука. Теорія домогосподарства						
1.	Предмет і метод мікроекономіки	0,5	0,25	6	Т	
2.	Теорія граничної корисності і поведінки споживача	0,5	0,25	8	Т	
3.	Ординалістська теорія поведінки споживача	0,5	0,25	8	СР, Т	
4.	Аналіз поведінки споживача	0,25	0,25	8	Т	
5.	Попит, пропозиція, їх взаємовідношення	0,25	0,25	8	Т	МК
Змістовий модуль II Теорія поведінки виробника						
6.	Мікроекономічна модель підприємства	0,5	0,25	8	Т	
7.	Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	0,5	0,25	8	СР, Т	
8.	Витрати виробництва	0,5	0,25	8	Т	МК
Змістовий модуль III Основні типи ринків та їх						
9.	Ринок досконалої конкуренції	0,5	0,25	8	Т	
10.	Монопольний ринок	0,5	0,25	8	Т	
11.	Олігополія та монополістична конкуренція	0,25	0,25	8	Т	
12.	Ринок факторів виробництва.	0,25	0,25	8	СР, Т	МК
Змістовий модуль IV. Ринкова рівновага та інституційні аспекти ринкового господарства						
13.	Загальна рівновага та економіка добробуту	0,5	0,5	8	УТ	
14.	Інституціональні аспекти ринкового господарства	0,5	0,5	8	СР	МК ПК
Всього – 120 год		6	4	110		

Форми контролю:

усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка завдань для самостійної роботи – СР
 тестування – Т
 підсумковий контроль – ПК
 модульний контроль – МК

5. Плани лекцій

Змістовий модуль 1. Мікроекономіка як наука. Теорія домогосподарства

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Місце мікроекономіки в систем економічних наук. Предмет та об'єкт дослідження мікроекономічної теорії. Основні економічні суб'єкти.

Обмеженість ресурсів і проблема вибору. Економічна ефективність. Крива виробничих можливостей. Закон зростання альтернативної вартості.

Особливості методології мікроекономіки та основні методи мікроекономіки. Економічне моделювання. Види економічних моделей. Основні поняття та інструментарій мікроекономічного аналізу.

Мікросистема та її основні характеристики Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів.

Тема 2. Теорія граничної корисності і поведінки споживача

Методологія маржиналізму та її застосування в мікроекономічному аналізі. Етапи поведінки споживача. Принцип раціональності.

Кардиналістський (кількісний) підхід до аналізу поведінки споживача, корисності і попиту. Корисність. Гранична та сукупна корисність. Функція корисності. Перший закон Госсена (закон спадної граничної корисності). Зважена гранична корисність.

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Ординалістська концепція корисності. Аксиоми ординалістської концепції: повнота, рефлексивність, транзитивність, ненасичення, неперервність.

Крива байдужості та її властивості. Карта кривих байдужості.

Криві байдужості для незвичайних уподобань. Гранична норма заміщення.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Бюджетне обмеження. Бюджетна лінія та бюджетна множина. Рівняння бюджетної лінії. Нахил бюджетної лінії.

Фактори, що впливають на бюджетну лінію.

Оптимум споживача: кардиналістський та ординалістський підхід. Другий закон Госсена (правило максимізації корисності).

Реакція споживача на зміну доходу. Крива дохід-споживання. Крива і закони Енгеля. Криві Енгеля у сучасній інтерпретації.

Реакція споживача на зміну ціни товару, крива ціна-споживання та перехід від неї до кривої попиту.

Ефекти доходу та заміщення та їх взаємовплив.

Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія

Теорія попиту. Суть та закон попиту. Крива та функція попиту. Нецінові детермінанти попиту. Зміни у попиті та величині попиту. Індивідуальний та ринковий попит.

Цінова еластичність попиту, види та фактори, що її визначають. Форми цінової еластичності попиту та їх графічний аналіз. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту. Парадокс Гіффена.

Теорія пропозиції. Суть та закон пропозиції. Крива та функція пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції. Зміни у пропозиції та величині пропозиції.

Цінова еластичність пропозиції. Вплив фактору часу на цінову еластичність пропозиції. Форми цінової еластичності пропозиції та їх графічний аналіз.

Взаємодія попиту і пропозиції. Модель „Попит - пропозиція”. Рівновага товарного ринку. Рівноважна ціна та обсяг продукції. Умови встановлення надлишку і нестачі. Вплив змін попиту і пропозиції на рівноважну ціну.

Вплив держави на ринкову рівновагу.

Змістовий модуль II: Теорія поведінки виробника

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

Суть, умови та функції підприємництва. Теорії та моделі підприємництва. Основні принципи та ознаки підприємництва.

Фірма як головна структурна ланка підприємницької діяльності.

Організаційно-правові форми підприємництва.

Класифікація підприємств за розміром. Нові види підприємницької діяльності.

Тема 7. Фактори виробництва та оптимум товаровиробника

Теорія виробництва. Виробництво. Фактори виробництва. Часові періоди виробництва.

Технологія виробництва та її завдання. Технологічна та економічна ефективність виробництва.

Виробнича функція та її властивості. Види виробничих функцій: класична, неокласична, лінійно-обмежена, з постійною еластичністю заміни. Одно-, дво- та багатofакторна виробнича функція. Виробнича функція Кобба-Дугласа.

Виробнича функція при зміні одного фактора виробництва. Загальна, середня та гранична продуктивність. Закон спадної віддачі. Криві сукупного, середнього та граничного продукту, їх співвідношення. Стадії виробництва.

Стадії виробництва при зміні двох факторів. Ізокванта. Карта ізоквант. Гранична норма технічної заміни, графічна інтерпретація. Види ізоквант.

Віддача від масштабу виробництва. Типи віддачі від масштабу виробництва.

Тема 8. Витрати виробництва

Економічні витрати. Види витрат: явні та неявні, внутрішні та зовнішні. Функція витрат. Нормальний прибуток. Бухгалтерський та економічний прибуток.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Загальні, постійні, змінні витрати, їх графічна інтерпретація. Середні загальні, середні постійні, середні змінні витрати, граничні витрати. Криві витрат та їх співвідношення.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Конфігурація кривої середніх та граничних витрат у довгостроковому періоді. Позитивний та негативний ефекти масштабу й їх причини. Мінімально ефективний розмір підприємства (мінімально ефективна віддача від масштабу) та його вплив на структуру галузі.

Ізокоста та фактори, що на неї впливають. Мінімізація витрат. Шлях експансії фірми.

Змістовий модуль III: Основні типи ринків та їх особливості

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки та умови досконалої конкуренції. Попит і дохід фірми в умовах чистої конкуренції.

Оптимальний план конкурентної фірми у короткостроковому періоді. Максимізація прибутку в умовах чистої конкуренції: два підходи.

Пропозиція фірми в умовах чистої конкуренції.

Рівновага фірми та галузі у коротко- і довгостроковому періоді. Прибуток конкурентної фірми у довгостроковому періоді.

Тема 10. Монопольний ринок

Чиста монополія: суть, ознаки, причини монополізації. Бар'єри входження на ринок.

Ринковий попит на продукцію фірми-монополіста та граничний дохід.

Оптимальний план випуску продукції фірми-монополіста.

Особливості пропозиції на ринку чистої монополії.

Монопольна влада та її ознаки. Цінова дискримінація та умови її здійснення. Дискримінація першого, другого та третього ступеня. Оптимальний план виробництва фірми при здійсненні цінової дискримінації.

Наслідки монополії. Антимонопольна політика держави.

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Олігополія, її характерні риси і причини виникнення. Поведінка фірм олігополій по відношенню до ціни і випуску продукції в умовах різних моделей олігополій.

Олігополістична взаємодія. Стратегічна поведінка фірм та теорія гри. Рівновага Неша.

Ознаки ринку монополістичної конкуренції. Методи конкуренції. Диференціація продукції. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції у короткостроковому та довгостроковому періоді.

Рівновага фірми при ціновій та неціновій конкуренції. Реклама. Аргументи „за” і „проти” реклами.

Тема 12. Ринок факторів виробництва

Особливості ринку факторів виробництва. похідний попит на ресурси.

Граничний дохід від граничного продукту змінного фактора. Вартість граничного продукту змінного фактора. Граничні витратами на ресурси. Досконало і недосконало конкурентний ринок ресурсів.

Зміни у попиті на економічні ресурси та фактори, що їх викликають. Еластичність попиту на ресурси.

Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило максимізації прибутку з точки зору ресурсів для ринку досконалої та недосконалої конкуренції.

Ринок землі. Види ренти. Попит і пропозиція землі. Ціна землі.

Особливості та види ринку праці. Зарплата та її види. Пропозиція праці. Оплата праці в економіці України.

Ринок капіталу. Форми капіталу. Інвестування. Види інвестицій. Норма відсотку. Дисконтування.

Змістовий модуль IV: Ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства

Тема 13. Загальна рівновага та економіка добробуту

Модель загальної ринкової рівноваги Вальраса.

Поняття оптимальності за Парето. Критерій Парето. Оптимальність в обміні приватних благ. Продуктова „коробка Еджворта”. Крива контрактів.

Оптимальність у виробництві. Ефективність використання ресурсів.

Перша та друга теореми економіки добробуту.

Функції суспільного добробуту. Утилітаристська функція добробуту (функція корисності Бентама). Функція суспільного добробуту Неша. Функція суспільного добробуту Роулза.

Критерії оцінки добробуту. Критерій Парето. Критерій Калдора-Хікса, подвійний критерій Скітовського. Критерій Бергсона.

Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Інституції. Права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Індивідуальні витрати, зовнішні витрати, суспільні витрати, граничні приватні витрати, трансакційні витрати.

Інституційна природа сучасної фірми. Приватний зиск, зовнішній зиск, суспільний зиск.

Поняття про зовнішні ефекти (екстерналії). Невизначеність прав власності і зовнішні ефекти. Інтернаціоналізація. Теорема Коуза. „Трагедія общин”.

Споживчі властивості економічних благ. Суспільні блага. Роль держави у ринковій економіці. Суспільний вибір.

6. Плани практичних занять

Практичне заняття №1

Тема. Предмет і метод мікроекономіки

1. Мікроекономіка в системі економічних наук.
2. Предмет і функції мікроекономіки. Суб'єкти економічних відносин на мікрорівні.
3. Економічні ресурси і проблема вибору. Крива виробничих можливостей: ідеї, які вона демонструє.
4. Методи мікроекономічного аналізу.

Практичне заняття №2

Тема. Теорія граничної корисності і поведінки споживача

1. Методологія маржиналізму, її застосування в мікроекономічному аналізі.
2. Кардиналістська концепція корисності.
3. Закон спадної граничної корисності.
4. Структура і динаміка споживчого ринку в Україні.
5. Застосування теорії споживчого вибору.

Практичне заняття №3

Тема. Ординалістська теорія поведінки споживача

1. Ординалістська теорія поведінки споживача.
2. Криві байдужості (ізокванти) та їх властивості.
3. Гранична норма заміщення.
4. Аксиоми ординалістської концепції.
5. Гранична норма заміщення, її застосування.

Практичне заняття №4

Тема. Аналіз поведінки споживача

1. Бюджетне обмеження споживача. Бюджетна лінія (ізокоста).
2. Рівновага споживача: алгебраїчна та графічна інтерпретація.
3. Ефект заміщення і доходу, їх вплив на криву попиту.
4. Вибір споживача в умовах ризику та невизначеності.
5. Рівень і структура сімейних доходів в Україні.
6. Сіткові зовнішні впливи на попит.

Практичне заняття №5

Тема. Попит, пропозиція та їх взаємодія

1. Визначення ринку. Попит, закон попиту, його графічна інтерпретація.
2. Індивідуальний і ринковий попит. Нецінові фактори ринкового попиту.
3. Пропозиція, закон пропозицій, його аргументація. Нецінові фактори зміни пропозицій.
4. Взаємодія попиту і пропозиції, врівноважуюча функція цін. Надлишки споживача і виробника (постачальника).
5. Вплив змін попиту і пропозиції на зрівноважену ціну і кількість продукту.

Практичне заняття №6

Тема. Мікроекономічна модель підприємства

1. Основи теорії виробництва. Підприємство як ринково-виробнича система. Мотивація поведінки підприємства (фірми).
2. Виробнича функція як параметрична модель технологічного процесу. Виробнича функція з двома змінними факторами. Поняття ізокванти. Карта ізоквант.
3. Виробництво в миттєвому періоді. Характер зміни виробничої функції з одним змінним фактором. Оптимальна стадія виробництва.
4. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в Україні.
5. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.

Практичне заняття №7

Тема. Фактори виробництва

1. Особливості ринку факторів виробництва.
2. Ринок землі. Види ренти. Попит і пропозиція землі. Ціна землі.
3. Особливості та види ринку праці. Зарплата та її види. Пропозиція праці. Оплата праці в економіці України.
4. Ринок капіталу. Форми капіталу. Інвестування. Види інвестицій. Норма відсотку. Дисконтування.
5. Оптимальне співвідношення ресурсів.
6. Оплата праці в економіці України.

Практичне заняття №8

Тема. Витрати виробництва

1. Природа і структура витрат виробництва. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат і прибутку.
2. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Постійні та змінні витрати. Поняття сукупних, середніх та граничних витрат.
3. Витрати в довгостроковому періоді. Ефект масштабу виробництва, фактори, що його визначають.
4. Мінімальний ефективний розмір підприємства і структура галузі економіки.
5. Шляхи підвищення ефективності виробництва на підприємстві.

Практичне заняття №9

Тема. Ринок досконалої конкуренції

1. Поняття ринкової структури. Визначення базових моделей ринкових структур: ідеальних і реальних. Критерії розмежування ринкових структур.
2. Ознаки та умови ринку досконалої конкуренції. Досконало конкурентна фірма та умови її функціонування.
3. Попит і доход окремої фірми в умовах чмстої конкуренції. Умови максимізації прибутку: сукупний та граничний аналіз.
4. Підприємництво і ринковий процес.
5. Формування конкурентного середовища в Україні.

Практичне заняття №10

Тема. Монопольний ринок

1. Модель чистої монополії та її характеристика.
2. Причини виникнення та існування монополій в економічній системі. Різновиди монополій. Природна монополія. Характеристика основних бар'єрів входу на монопольний ринок та виходу з ринку.
3. Ціноутворення на монопольному ринку. Умова максимізації прибутку на монопольному ринку.
4. Економічні наслідки діяльності монополій
5. Конкуренція і монополізм на окремих ринках України.
6. Природні монополії в Україні: сутність та проблеми регулювання

Практичне заняття №11

Тема. Олігополія та моноплістична конкуренція

1. Суть олігополістичного ціноутворення в умовах чотирьох варіантів олігополій.
2. Необхідність державного регулювання діяльності монополізованих ринків. Антимонопольна політика та антимонопольне законодавство. Антимонопольна політика в Україні.
3. Поведінка монополістичного конкурента. Ціна і обсяг виробництва в коротко – і довгостроковому періодах.
4. Сутність та види нецінової конкуренції. Диференціація продукту.
5. Проблеми рекламного бізнесу в Україні.
6. Нецінова конкуренція на ринках України.
7. Сучасні підходи до антимонопольного законодавства.

Практичне заняття №12

Тема. Ринки факторів виробництва

1. Значення формування цін на економічні ресурси.
2. Похідний попит на ресурси у відповідності з теорією граничної продуктивності.
3. Правило використання ресурсів. Попит на ресурс в умовах досконалої та недосконалої конкуренції.
4. Еластичність попиту на економічний ресурс.
5. Оптимальне співвідношення ресурсів: мінімізація витрат та максимізація прибутку.
6. Економічні ресурси України.
7. Ринок економічних ресурсів та матеріально-технічне забезпечення підприємств України.

Практичне заняття №13

Тема. Загальна ринкова рівновага і ефективність

1. Часткова і загальна рівновага ринку. Ефект зворотного зв'язку. Поняття ефективність за Парето.
2. Ефективність та рівновага в обміні. Крива контрактів.
3. Ефективність у виробництві. Скринька Еджуорта.
4. Економічна теорія добробуту. Теореми економіки добробуту.
5. Причини неспроможності (фіаско) ринків.
6. Економічне прогнозування та планування в Україні.
7. Проблеми соціального захисту населення в трансформаційній економіці

Практичне заняття №14

Тема. Інституціональні аспекти ринкового господарства

1. Права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Індивідуальні витрати, зовнішні витрати, суспільні витрати, граничні приватні витрати, трансакційні витрати.
2. Інституційна природа сучасної фірми. Приватний зиск, зовнішній зиск, суспільний зиск.
3. Поняття про зовнішні ефекти (екстерналії). Невизначеність прав власності і зовнішні ефекти. Інтернаціоналізація.
4. Теорема Коуза. „Трагедія общин”.

5. Споживчі властивості економічних благ. Суспільні блага

6. Роль держави у ринковій економіці. Суспільний вибір.

7. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

До самостійної роботи здобувачів, які вивчають дисципліну «Мікроекономіка» входять:

- написання контрольних та/або реферативних робіт за визначеними темами;
- вивчення тем, визначених для самостійного опрацювання;
- підготовка до постійного фронтального опитування;
- підготовка до модульного контролю та тестування.

Вимоги до написання контрольних робіт.

Контрольна робота є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Мікроекономіка».

Варіант контрольної роботи здобувач визначає за першою буквою за списком.

При виконанні письмової контрольної роботи треба дотримуватися таких правил:

- зазначити варіант контрольної роботи, переписати умови задач;
- дати розв'язок задач з детальними розрахунками і короткими поясненнями;
- оформити результати розв'язання задач у формі статистичних таблиць, графіків, діаграм;
- проаналізувати розраховані дані, зробити висновки;
- навести список використаної літератури.

При написанні роботи та її оформленні варто керуватися такими вимогами:

- повнота розкриття теоретичних питань;
- опрацювання відповідної літератури;
- правильність та повнота розв'язання задач;
- наявність списку використаних джерел.

Контрольну роботу здобувач виконує за конкретним варіантом. Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту контрольної роботи у квадратних дужках, наприклад [17, с. 24], 17 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 24 – сторінка із вказаного джерела.

Робота має складатися розкриття теоретичних питань згідно варіанту, з правильно розв'язаних задач та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг роботи – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2,5 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до контрольної роботи є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

В кінці роботи здобувач ставить підпис та дату закінчення виконання контрольної роботи.

Варіанти контрольних робіт

Варіант 1

1. Методологія мікроекономічного аналізу у процесі еволюційного розвитку мікроекономіки як науки.
2. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.
3. Маркетингові дослідження фірми дозволили сформулювати узагальнену сітку споживача щодо надання додаткових послуг двох типів. Результати наведені у таблиці:

Набір послуг	1	2	3	4	5	6	7
Тип 1	5	7	9	10	11	13	15
Тип 2	12	7	5	6	4	2	1

Завдання:

- 1) на підставі наведених даних побудувати карту кривих байдужості;
- 2) знайти граничну норму заміщення послуг першого типу;
- 3) за умови, що бюджет споживача, який він може витратити на ці послуги, складає 180 грн., а ціни послуг становлять відповідно 12 і 18 грн., графічно визначити точку оптимуму споживача.

Варіант 2

1. Монопольна влада та її ознаки. Наслідки монополізації.
2. Рівновага досконало конкурентної фірми у коротко- і довгостроковому періоді.
3. Функція корисності споживача має вигляд: $U=4*(X+2)*Y$, де X та
4. Y — відповідно обсяги споживання першого та другого блага.
5. Дохід споживача становить 72 грн., ціна першого блага — 8, другого — 5 грн. Визначити оптимальне меню споживача.

Варіант 3

1. Моделі олігополістичного ціноутворення.
2. Критерій та оптимум Паретто в обміні і виробництві.
3. Ви повинні зробити вибір між товарами A і B . Ваш бюджет становить 12 грн., ціна товару A — 3 грн., а товару B — 1 грн. Гранична корисність товарів A і B наведена нижче:

Q	1	2	3	4
MUA	30	21	15	12
MUB	22	12	16	4

Завдання:

- 1) вказати, скільки одиниць кожного товару вам слід купити, щоб максимізувати корисність;
- 2) визначити величину сукупної корисності, яку ви отримаєте.

Варіант 4

1. Оптимум споживача: зміст, математична та графічна інтерпретації.
Вплив держави на поведінку споживача.
2. Нецінова конкуренція. Аргументи “за” і “проти” реклами.
3. У таблиці наведено дані щодо обсягів попиту та пропозиції при відповідній ціні на певне благо.

P , грн.	Q_d , тис. од.	Q_s , тис. од.
10	27	18
12	24	20
13	22	22
14	21	28
18	19	32

Завдання:

- 1) графічно знайти точку ринкової рівноваги;
- 2) побудувати рівняння попиту та пропозиції, аналітично знайти рівноважну ціну, попит та пропозицію;
- 3) знайти еластичність попиту та пропозиції даного блага при зміні ціни з 12 до 18 грн.;
- 4) знайти еластичність у точці ринкової рівноваги та зміни у попиті при 3 % зміні ціни на благо.

Варіант 5

1. Віддача від масштабу у довгостроковому періоді.
2. Оптимальний план випуску продукції фірми-монополіста у короткостроковому періоді.
3. Відомо такі обсяги попиту на товар при різних рівнях ціни на нього:

P , грн.	Q_d , од.	TR , тис. грн.	Цінова еластичність	Дугова еластичність	Характер попиту
0,5	70				
1,0	60				
1,5	50				
2,0	40				
2,5	30				
3,0	20				
3,5	10				

Завдання:

- 1) записати рівняння попиту та побудувати його графік;
- 2) визначити величину доходу (TR) при кожному зниженні ціни, побудувати його графік; за якої ціни досягається максимум доходу;
- 3) обчислити показники цінової еластичності та дугової цінової еластичності у кожній точці. Охарактеризувати попит. За яких значень ціни попит еластичний, а за яких — нееластичний?

Варіант 6

1. Еластичність попиту: цінова, перехресна і за доходом.
2. Оптимізація обсягу продукції фірми в умовах монополістичної конкуренції у коротко- і довгостроковому періодах.
3. Відомо такі комбінації факторів та обсягу виробництва:

Витрати праці, люд.-год	Витрати капіталу, машино-год				
	100	200	300	400	500
	Випуск продукції, тис. грн.				
100	20	30	35	38	40
200	30	85	150	210	230
300	55	150	210	270	300
400	65	180	250	315	330
500	72	210	270	320	350

Враховуючи, що вартість 1 год роботи працівника становить 16 грн., роботи технологічної лінії — 20 грн., а обсяг запланованих витрат — 8000 грн., визначити точку рівноваги виробника за допомогою графічного методу.

Варіант 7

1. Реакція споживача на зміну ціни товару. Побудова кривої попиту. Нецінові детермінанти попиту.
2. Загальна характеристика факторних ринків.
3. У таблиці наведено дані, що характеризують обсяги випуску продукції при зміні затрат праці:

Затрати праці, люд.-год	Обсяг випуску продукції, од.
15	285
20	300
25	380
30	450
35	400
40	390
45	380

Завдання:

- 1) визначити величини граничного і середнього продукту і побудувати їх графіки;
- 2) побудувати графік сукупного продукту та описати його динаміку і вплив на нього закону спадної віддачі;
- 3) визначити, при якому обсязі змінного ресурсу, досягається його найефективніше використання.

Варіант 8

1. Вподобання споживача, їх види та порядок надання переваг.
2. Поняття про зовнішні ефекти. Теорема Коуза. “Трагедія общин”.
3. Заповнити таблицю, зважаючи на те, що робоча сила є єдиним змінним

фактором і ставка зарплати становить 12 грн., а сума постійних витрат — 200 грн.

L	TPL	MPL	FC	VC	TC	AFC	AVC	ATC	MC
0	0								
1	7								
2	17								
3	32								
4	52								
5	77								
6	97								
7	112								
8	122								
9	127								
10	125								

Варіант 9

1. Взаємовплив ефектів доходу і заміщення. Парадокс Гіффена.
2. Функції суспільного добробуту.
3. За наведеними даними заповніть таблицю та обчисліть суму прибутку (збитку) досконало конкурентної фірми, яка функціонує у короткостроковому періоді.

P	Q	TR	TC	FC	VC	AC	AVC	MC
	10	50		1500			5,5	5,0
	00	00						

Визначити, що має зробити фірма — збільшити чи зменшити виробництво, чи закритися у короткостроковому періоді? Обґрунтуйте.

Варіант 10

1. Реакція споживача на зміну доходу. Крива “дохід-споживання”. Крива і закони Енгеля.
2. Ринок землі та його особливості. Види ренти.
3. Чоловік і жінка, збираючись на відпочинок, мають особисті початкові плани щодо розваг. Чоловік планує 20 екскурсій і 5 відвідувань ресторану, а жінка відповідно — 30 і 10. Для чоловіка дані блага є повноцінними замінниками у співвідношенні 1:1, а жінка при первісному розподілі благ згодна обміняти одну екскурсію на два відвідування ресторану і її смаки демонструють звичайну спад-ну корисність між цими благами. Виходячи із спільного бюджету і чоловік, і жінка згодні адекватно переглянути особисті плани. Завдання:
 - 1) зобразити ящик Еджворта для цієї ситуації і показати початковий стан та криві байдужості подружжя;
 - 2) чи призведе “торгівля” між чоловіком і дружиною до покращення за Парето

8. Індивідуально-консультативна робота і виконання ІНДЗ

Індивідуально-консультативна робота зі здобувачами проводиться за бажанням здобувачів та попередньою домовленістю з викладачем.

Індивідуально-консультативна робота проходить у формі індивідуальних консультацій, які спрямовані на:

- краще засвоєння матеріалу з дисципліни;
- поглиблене обговорення проблемних питань (лекцій, семінарів, самостійної роботи тощо);
- консультування по виконанню завдань з самостійних робіт;
- перевірка окремих видів завдань тощо;
- консультування щодо підготовки наукових статей та участі у конференціях тощо.

Результатом індивідуально-консультативної роботи здобувача має стати виконання ІНДЗ.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є формою самостійної роботи здобувача і виконується в наступному вигляді.

Назва	Обсяг	Коротка характеристика змісту
1. Предмет і метод мікроекономіки	5-10 сторінок	Пошуково-аналітичний огляд фахових джерел.
2. Теорія граничної корисності і поведінки споживача	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
3. Ординалістська теорія поведінки споживача	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
4. Аналіз поведінки споживача	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
5. Попит, пропозиція, їх взаємовідношення	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
6. Мікроекономічна модель підприємства	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
7. Варіації факторів виробництва та оптимум	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд

товаровиробника		літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
8. Витрати виробництва	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
9. Ринок досконалої конкуренції	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
10. Монопольний ринок	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
11. Олігополія та монополістична конкуренція	5-7 сторінок	Аналітично-описове есе. Доповідь супроводжується презентацією.
12. Ринок факторів виробництва	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.
13. Загальна рівновага та економіка добробуту	Презентація 17-20 слайдів, надається в електронному вигляді	Індивідуальна творча письмова робота у вигляді презентації.
14. Інституціональні аспекти ринкового господарства	До 20 сторінок	Реферативна доповідь, яка спирається на розгорнутий огляд літературних фахових джерел та нормативно-правові документи. Супроводжується презентацією.

Вимоги до виконання:

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Мікроекономіка» - це вид науково-дослідної роботи здобувача, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Робота повинна розкрити сутність поставлених завданням теоретичних питань та практичних завдань. Робота має бути виконана на високому рівні, відповідно вимогам вищої школи, пошуку і опрацюванню літературних джерел.

Індивідуальна робота містить вступ, основну частину і висновки.

У вступі здобувач обґрунтовує актуальність дослідженої теми та її практичну значимість, визначає об'єкт і ціль дослідження, надає стисло характеристику об'єкта, що досліджується, а також сучасного стану проблеми і способи її вирішення.

В основній частині здобувач самостійно розкриває питання, використовуючи літературні джерела, список яких необхідно навести у кінці роботи відповідно до правил бібліографічного опису друкованих творів.

Наприкінці роботи треба узагальнити результати у вигляді висновків, які повинні бути чітко сформульовані, відповідати темі, не повторювати тексту вступу і основної частини роботи.

9. Методики активізації процесу навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів під час вивчення дисципліни «Мікроекономіка» застосовуються проблемі лекції, семінари-диспути та письмова практична робота.

Такі методики активізації навчального процесу сприяють розвитку аналітичного мислення у здобувачів, вміння висловлювати і відстоювати власні думки з запропонованої проблеми.

10. Система підсумкового поточного контролю

Контроль знань з дисципліни «Мікроекономіка» складається з трьох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань здобувачів;
- 2) модульний контроль знань здобувачів;
- 3) підсумковий контроль знань здобувачів.

Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS за національною системою оцінювання в Україні

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно / зараховано)
82-89	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре / зараховано)
75-81	C	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю значних помилок	
67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно / зараховано)
60-66	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	

35-59	FX	Незадовільно – серйозне доопрацювання з можливістю повторного складання	2 (незадовільно /не зараховано)
1-34	F	Незадовільно - необхідна серйозна робота з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Перелік навчальних завдань, які здобувач повинен виконати при проведенні контролю його освітньої діяльності.

Проведення поточного контролю передбачає:

- обов'язкову присутність на лекціях (за винятком здобувачів які мають звільнення тих чи інших причин)
- систематичне опрацьовувати пройдений матеріал;
- підготовку до майбутньої лекції;
- відповіді під час усного опитування;
- активну участь у обговореннях проблемних питань з теми лекції чи практичного заняття;
- колоквиум за розділами курсу (темами), які здобувачі вивчають самостійно.

Проведення модульного контролю з дисципліни «Мікроекономіка» передбачає підготовку до фронтального стандартизованого опитування у формі тестових завдань запропонованих у двох варіантах.

Модульний контроль проходить в 2 етапи.

1 етап – написання тестових завдань.

2 етап – перевірка та оцінювання.

Запитання до тестів побудовані за принципами:

- лаконічності – переважно короткі формулювання варіантів відповідей;
- завершеності;
- гомогенності варіантів відповіді – правильні і неправильні варіанти відповіді мають граматично і логічно подібну структуру;
- вибіркості: запитання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Питання тесту включають декілька логічних підрозділів, кожен з яких належить до тієї чи іншої групи запитань. Це: основні поняття - запитання на володіння термінологією, будова, функції, види, типи, ознаки, теорії, закономірності та виключення, особливості використання знань про предмет на практиці тощо.

Тестові завдання містять 20 запитань.

На виконання тесту відведено 35 хв.

Завдання складаються з запитання та більше 2-х варіантів відповідей серед яких потрібно вибрати лише один правильний.

Мінімальна кількість вірних відповідей, що дозволяє розраховувати на мінімальну кількість балів – 11 балів – 11 відповідей.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Підсумок тестування		Оцінка за виконане тестове завдання	Бали
Кількість вірних відповідей	Кількість вірних відповідей у %		
19-20	91-100%	Відмінно А	19-20
16-18	83-90%	Добре В	16-18
14-15	76-82%	Добре С	14-15
12-13	68-75%	Задовільно D	12-13
10-11	60-67%	Задовільно E	10-11
5-9	25-59%	Не задовільно	5-9
1-4	1-24%		1-4

Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Проведення підсумкового контролю передбачає виконання здобувачом всіх завдань поставлених навчальною програмою з предмету «Мікроекономіка» і отримання необхідної кількості балів для отримання допуску до екзамену.

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результатами поточного та модульного контролів знань, а також за виконання завдань, що виносяться на екзамен.

Порядок оцінювання знань здобувачів за результатами вивчення дисципліни

№ з/п	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи за семестр, в т. ч. : Виконання обов'язкових поточних завдань: систематичність та активність роботи протягом семестру виконання завдань для самостійного опрацювання Пройдення модульного контролю знань	від 1 до 60 балів в т. ч.: до 40 балів, з них: до 20 балів до 20 балів до 20 балів	допуск до екзамену
2	Оцінювання екзамену	від 1 до 40 балів	проходження підсумкового контролю знань з дисципліни і складання екзамену

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі екзамену, включає 4 завдання.

Відповідь на кожне завдання оцінюється окремо з диференціацією в від 1 до 10 балів.

Відповідь на кожне з завдань оцінюється в:

9-10 балів — якщо відповідь здобувача:

- є повною, правильною та обґрунтованою;
- вказує на високі знання усієї програми навчальної дисципліни, з використанням різноманітних методів наукового аналізу тощо;

- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою документів;

5-8 балів – якщо відповідь здобувача має недоліки:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей по темі питання;
- є не зовсім правильною у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів тощо;
- не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін. свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;

1-4 бали – якщо здобувач не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат екзамену складається з суми балів, одержаних за всі питання.

Загальне підсумкове оцінювання знань здобувачів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи протягом модулів та модульних контролів (в діапазоні від 1 до 60 балів) та результатів екзамену (в діапазоні від 1 до 40 балів) за 100-бальною системою.

Загальне підсумкове оцінювання здійснюється і шляхом автоматичного зарахування семестрових білів здобувачеві. Такий вид оцінювання знань здійснюється за бажанням здобувача, за умови отримання ним мінімум 60 балів за результати оцінювання поточної роботи протягом модулів та модульних контролів.

Питання до підсумкового контролю

1. Мікроекономіка як наука, її предмет і функції.
2. Еволюція мікроекономічної теорії.
3. Методологія мікроекономіки.
4. Економічна ефективність. Проблема вибору.
5. Економічне моделювання.
6. Мікросистема та її основні характеристики.
7. Кругообіг ресурсів, продуктів і доходів.
8. Поняття потреби, їх види. Економічні блага, їх класифікація.
9. Основи теорії поведінки споживача. Вимоги та умови визначення споживчого вибору.
10. Кардиналістська концепція корисності.
11. Види корисності. Закон спадної граничної корисності.

12. Ординалістська концепція корисності.
13. Гранична норма заміщення.
14. Уподобання споживачів та криві байдужості.
15. Бюджетна лінія, її рівняння та властивості.
16. Оптимум споживача.
17. Реакція споживача на зміну доходу. Крива “дохід-споживання”. Крива і закони Енгеля.
18. Реакція споживача на зміну ціни товару, крива “ціна-споживання” та перехід від неї до кривої попиту.
19. Взаємовплив ефектів доходу і заміщення. Парадокс Гіффена.
20. Утворення споживчого надлишку.
21. Теорія попиту: крива, закон і нецінові детермінанти.
22. Теорія пропозиції: крива, закон і нецінові детермінанти.
23. Механізм формування ринкової ціни. Вплив змін попиту і пропозиції на рівноважну ціну.
24. Державне регулювання цін.
25. Цінова еластичність попиту, види та фактори, що її визначають.
26. Цінова еластичність пропозиції. Вплив фактора часу на цінову еластичність пропозиції.
27. Форми цінової еластичності попиту й пропозиції, їх графічний аналіз.
28. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту.
29. Суть, ознаки, принципи та функції підприємництва.
30. Теорії та моделі підприємництва.
31. Фірма як головна структурна ланка підприємницької діяльності.
32. Організаційно-правові форми підприємництва.
33. Класифікація підприємств за розміром.
34. Нові види підприємницької діяльності.
35. Теорія виробництва. Часові періоди.
36. Технологічна та економічна ефективність виробництва.
37. Поняття та види виробничих функцій.
38. Ізокванта, види ізоквант. Карта ізоквант.
39. Виробництво із одним змінним ресурсом. Закон спадної віддачі.
40. Віддача від масштабу виробництва. Типи віддачі від масштабу виробництва.
41. Теорія витрат виробництва і прибутків.
42. Види витрат виробництва у короткостроковому періоді.
43. Концепція середніх і граничних витрат. Становище фірми на ринку.
44. Доходи фірми. Правило максимізації прибутку.
45. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.
46. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства та її практичне значення.
47. Мінімально ефективний розмір підприємства та структура галузі.
48. Ізокоста. Мінімізація витрат. Шлях експансії фірми.
49. Суть та характерні риси досконалої конкуренції.
50. Попит і дохід фірми в умовах чистої конкуренції.
51. Максимізація прибутку в умовах чистої конкуренції: два підходи.
52. Пропозиція фірми в умовах чистої конкуренції у короткостроковому періоді.
53. Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому періоді.

- 54.Пропозиція та рівновага конкурентної фірми у довгостроковому періоді.
- 55.Характерні риси чистої монополії. Види монополій.
- 56.Оптимальний план випуску продукції фірми-монополіста.
- 57.Особливості пропозиції фірми на ринку чистої монополії.
- 58.Монопольна влада та її ознаки.
- 59.Цінова дискримінація та умови її здійснення.
- 60.Економічні наслідки монопольної діяльності.
- 61.Антимонопольна політика держави.
- 62.Олігополія, її характерні риси і причини виникнення.
- 63.Моделі взаємної гри.
- 64.Моделі послідовної гри.
- 65.Модель “картель” та “дилема ув’язнених”.
- 66.Суть та характерні риси монополістичної конкуренції.
- 67.Оптимізація обсягу продукції фірми в умовах монополістичної конкуренції.
- 68.Нецінова конкуренція: диференціація, удосконалення продукту і реклама.
- 69.Особливості формування попиту на фактори виробництва.
- 70.Зміни у попиті на ресурси та фактори, що на них впливають.
- 71.Еластичність попиту на фактори виробництва.
- 72.Оптимальне співвідношення ресурсів.
- 73.Ринок праці.
- 74.Види оплати праці в економіці України.
- 75.Ринок землі. Рента та її види.
- 76.Ринок капіталу. Інвестиції та їх види.
- 77.Модель загальної ринкової рівноваги Вальраса. Ефект зворотного зв’язку.
- 78.Концепція ефективності та рівновага в економіці обміну.
- 79.Оптимальність у виробництві. Ефективність використання ресурсів.
- 80.Криві виробничих і споживчих можливостей.
- 81.Перша та друга теореми економіки добробуту.
- 82.Критерії оцінки добробуту.
- 83.Функції суспільного добробуту: Бентама, Неша, Роулза.
- 84.Права власності та їх структура.
- 85.Форми трансакційних витрат.
- 86.Інституційна природа сучасної фірми.
- 87.Поняття про зовнішні ефекти. Теорема Коуза.
- 88.Суспільні блага та їх властивості.
- 89.Роль держави у ринковій економіці.
- 90.Суспільний вибір.

11. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на лекційних заняттях	1	17	17
Відвідування та робота на практичних заняттях	2	9	18
Виконання завдань для самостійної роботи	10	4	40
Виконання модульної роботи	20	4	80
Виконання ІНДЗ	20	1	20
Разом:			175
175:100 = 1,75. Здобувач набрав X балів; Розрахунок: X:1,75 = загальна кількість балів			

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1.	Формулювання мети і завдань роботи	2
2.	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	4
3.	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	4
4.	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6.	Якість оформлення роботи	2

Критерії оцінки правильності виконання письмових модульних контрольних завдань (чи усної відповіді на теоретичні питання)

№ з/п	Критерії оцінки знань здобувача виявлених під час проведення модульного контролю	Кількість балів
1.	Здобувач в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання, виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо; або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість	20 балів
2.	Здобувач має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань, тощо;	15 балів

	або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	
3.	Здобувач має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо. Або відповідає на тестові завдання з використанням комп'ютерної техніки на відповідну кількість балів	10 балів
4.	Здобувач дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, тощо.	0 балів

Максимальна кількість балів за усну відповідь - 20 балів

Якщо письмова робота відбувається у тестовій формі, здобувачам пропонуються тестові завдання у кількості 20 запитань.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

12. Список літератури

Основні джерела:

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437 с.
2. Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н. Мікроекономіка: опорний конспект лекцій. К.: Четверта хвиля, 2012. 248 с.
3. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. Мікроекономіка і макроекономіка: підручник. К.: Основи, 2003. 518 с.
4. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 254 с.
5. Канцір І.А., Кліпкова О.І., Іванець Л.В. Макро - мікроекономіка: від теорії до практики: навч. посібник. Львів: Новий Світ. 2011. 441 с.
6. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практика: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2014. 255 с.
7. Мікроекономіка: навчальний посібник / за ред. В.В. Козюка та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 496 с.
8. Мікроекономіка: підручник / за ред. А.П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.

9. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання, 2013. 677 с.
10. Наливайко А.П., Азьмук Л.А., Банщиков П.Г. Мікроекономіка: підручник. К.: КНЕУ, 2011. 446 с.
11. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ: КНЕУ, 2013. 522 с.
12. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 348 с.
13. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка: конспект лекцій. Суми, 2013. 206 с.

Додаткові:

14. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2012. 248 с.
15. Базилінська О.Я. Мікроекономіка: теорія та практика. К.: Києво-Могилянська академія, 2007. 272 с.
16. Бесєдіна Г. Є. Мікроекономіка: практикум. Харків, 2013. 99 с.
17. Буряк П. Ю. Мікроекономіка: навч. посіб. К.: Хай-Тек Прес, 2008. 367 с.
18. Гойко А.Ф. Мікроекономіка: навч. посіб. К.: КНУБА, 2009. 80 с.
19. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посіб. / за ред. О. Ватаманюка. Львів: Інтелект-Захід, 2010. 374 с.
20. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец.закладів освіти / За заг. ред. С. Будаговської. К.: Основи, 2004. 518 с.
21. Мікроекономіка: Навч. посіб. / За ред. О. А. Задой. Д.: НГУ, 2009. 216 с.
22. Мікроекономіка: Навч. посібник. / За ред. Н. О. Гончарової. К.: МАУП, 2005. 304 с.
23. Мікроекономіка: практикум: Навч. посіб. / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання, 2010. 491 с.
24. Островерх П.І. Мікроекономіка + тести і задачі: Навч. посіб. Л.: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 400 с.
25. Рудий М.М. Мікроекономіка: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
26. Стеблій Г.Я. Мікроекономіка: Навч. посібник. Л.: ЛБІ НБУ, 2004. 222 с.
27. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.
28. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 579 с.

Інформаційні ресурси

29. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
30. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
31. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
32. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
33. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
34. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
35. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>